

GẮN TRÁCH NHIỆM XÃ HỘI CỦA DOANH NGHIỆP VỚI PHÁT TRIỂN KINH TẾ BỀN VỮNG VÙNG TÂY BẮC?

ThS. ĐẶNG THỊ HỒNG VÂN - Đại học Thương mại

Nhà nước và Chính phủ đã và đang xây dựng, hoạch định các giải pháp phát triển kinh tế - xã hội vùng Tây Bắc nhằm phát huy lợi thế và vị trí địa kinh tế của vùng này. Tuy nhiên, các nghiên cứu hiện chỉ chú trọng tới xây dựng và hoạch định các biện pháp về phát triển kinh tế, thị trường, du lịch... ít đề cập đến trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp đối với việc đảm bảo sự phát triển bền vững. Bài viết đề cập đến vấn đề vận động và yêu cầu thực hiện trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp đối với phát triển kinh tế bền vững vùng Tây Bắc, đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp, phát triển kinh tế bền vững tại các vùng trọng điểm của đất nước...

• Từ khóa: Trách nhiệm xã hội, phát triển bền vững, kinh tế - xã hội, Tây Bắc.

Từ trách nhiệm doanh nghiệp với xã hội...

Không chỉ ở Việt Nam, trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp (DN) là vấn đề đã được các nước quan tâm phát triển và thực hiện từ thế kỷ XX. Hiện có 4 nhóm đối tượng mà DN phải có trách nhiệm trong ứng xử, đó là:

Một là, thị trường và người tiêu dùng, bao gồm cả nhà đầu tư, nhà cung ứng và các đối tác hợp tác khác: DN không chỉ đảm bảo kinh doanh đúng pháp luật mà còn phải đảm bảo và tôn trọng các lợi ích hợp pháp, chính đáng của khách hàng và các đối tác. Do đó, các hành vi kinh doanh chộp giật, vì lợi ích trước mắt của DN mà vi phạm pháp luật, quy định của Nhà nước và không đảm bảo lợi ích của khách hàng và đối tác đều không phù hợp.

Hai là, người lao động: DN đảm bảo thực hiện các cam kết trong hợp đồng lao động, chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho người lao động, có chính sách đào tạo, bồi dưỡng nâng cao trình độ, tay nghề...

Ba là, cộng đồng trong khu vực và trong xã hội nói chung.

Bốn là, môi trường sống.

Những lợi ích đạt được khi các DN thực hiện trách nhiệm xã hội. Cụ thể gồm:

Thứ nhất, đối với bản thân DN: Trách nhiệm xã hội của DN có thể góp phần nâng cao thương hiệu DN, giúp DN tăng thị phần và tạo thêm nhiều lợi nhuận hơn, đặc biệt là giúp DN tăng tính cạnh tranh trong bối cảnh nhà nhà kinh doanh, người người kinh doanh như hiện nay.

Thứ hai, đối với quốc gia: Trách nhiệm xã hội của DN

có thể góp phần xóa đói giảm nghèo thông qua những chương trình từ thiện do các DN thực hiện như: đóng góp cho Quỹ vì người nghèo, Quỹ vì người tàn tật... Các chính sách về trách nhiệm xã hội của DN trong bản thân các DN như: đối xử bình đẳng giữa nam giới và nữ giới, với lao động cũ và mới cũng đem lại công bằng xã hội nói chung.

Một đóng góp quan trọng nữa của trách nhiệm xã hội của DN ở cấp quốc gia, đó là góp phần bảo vệ môi trường. Điều này được xem là một đóng góp rất quan trọng trong điều kiện ô nhiễm môi trường hiện đang đe dọa cuộc sống con người hơn bao giờ hết. Nhất là trong thời gian gần đây, đang có quá nhiều vấn đề liên quan đến việc các DN, các khu công nghiệp xả chất thải chưa xử lý ra môi trường, gây ô nhiễm và thiệt hại lớn về tinh thần cũng như vật chất của người dân và đất nước...

Đến phát triển kinh tế bền vững vùng Tây Bắc

Ngày 4/4/2015 vừa qua, tại cao nguyên Mộc Châu tỉnh Sơn La, Ban Chỉ đạo Tây Bắc phối hợp Ngân hàng Nhà nước Việt Nam (NHNN), Bộ Kế hoạch và Đầu tư, UBND tỉnh Sơn La tổ chức Hội nghị xúc tiến đầu tư và biểu dương các DN tiêu biểu vùng Tây Bắc. Các ý kiến tham luận tại hội nghị đều nhấn mạnh, nhờ sự quan tâm của Đảng và Nhà nước và sự đóng góp không nhỏ của các DN trong nước và quốc tế, kinh tế - xã hội vùng Tây Bắc thời gian qua đã có những chuyển biến rõ nét trên từng lĩnh vực. Tăng trưởng GDP toàn vùng bình quân giai đoạn 2010 - 2014 đạt 9,54%, năm 2014 đạt 8,79%; cơ cấu kinh tế chuyển dịch theo hướng tích

cực, thu nhập bình quân đầu người hiện đạt 24,7 triệu đồng, thu ngân sách nhà nước trên địa bàn đạt gần 26 nghìn tỷ đồng (tăng 30% so với năm trước). Tỷ lệ hộ nghèo toàn vùng năm 2014 còn 18,2% (giảm 4,3% so với năm trước)...

Bên cạnh những khó khăn về cơ sở vật chất, nguồn nhân lực, vị trí địa lý thì khu vực Tây Bắc có những lợi thế tiềm năng cực lớn so với những vùng khác. Các chuyên gia đã chỉ ra ba lợi thế tiềm năng mà các tỉnh Tây Bắc hoàn toàn có thể tập trung bút phá, vươn lên:

Thứ nhất, lợi thế của xu hướng di chuyển các nhà máy từ vùng đồng bằng lên vùng núi nhằm mở không gian phát triển, giảm chi phí nhân lực, cũng như bảo vệ môi trường... của các tập đoàn nước ngoài cũng như trong nước.

Thứ hai, phát triển các khu nông nghiệp công nghệ cao trên cơ sở tài nguyên khí hậu, thổ nhưỡng. Hiện nay, rất nhiều người dân ở Thủ đô và một vài tỉnh lân cận có xu hướng chọn lựa Hoà Bình và các tỉnh Tây Bắc làm nơi nghỉ cuối tuần. Chính vì vậy, một số tỉnh vùng núi phía bắc hoàn toàn có thể xây dựng, để trở thành “bếp ăn” cung cấp cho Hà Nội và khu vực đồng bằng.

Thứ ba, những giá trị thiên nhiên hoang dã, các cao nguyên cỏ, các cao nguyên đá, những khu di tích lịch sử cũng sẽ là những lợi thế của vùng để phát triển du lịch. Ngoài ra, tuy vị trí địa lý xa Thủ đô Hà Nội và các tỉnh đồng bằng nhưng vùng lại nằm giáp phía Nam Trung Quốc với thị trường rộng lớn 600 triệu dân.

Với tiềm năng và lợi thế trên, có thể khẳng định rằng, việc phát triển kinh tế Tây Bắc là một tất yếu đã và đang nhận được sự quan tâm của DN. Tuy nhiên, vấn đề trách nhiệm xã hội của DN lại chưa được các DN vùng Tây Bắc đề cập nhiều, điều này đặt ra yêu cầu trong thời gian tới cần được nêu ra và thực hành song song với các dự án phát triển Tây Bắc.

Một số kiến nghị đề xuất

Đối với cơ quan quản lý nhà nước:

- Tuyên truyền cho DN về trách nhiệm xã hội của DN và xây dựng những quy định, chế tài để xử lý DN, khi xảy ra các vấn đề vi phạm trách nhiệm xã hội của DN.

- Khuyến khích các DN ở Tây Bắc cam kết thực hiện trách nhiệm xã hội của DN, có cơ chế, chính sách biện pháp hỗ trợ tương xứng với những cam kết mà DN đưa ra.

- Nhà nước kết hợp với DN chú trọng đầu tư về giáo dục: Phổ cập kiến thức cho người dân như: Mở các lớp dạy tiếng Kinh cho người dân tộc thiểu số, lớp dạy kiến thức nông nghiệp, lâm nghiệp, nghề thủ công, đặc biệt là ở các khu vực thu hút khách du lịch

cao như Mộc Châu – Sơn La, Mai Châu – Hòa Bình, Sapa – Lào Cai, Hà Giang... để chào bán sản phẩm với khách du lịch. Đời sống người dân có cải thiện thì sức mua mới gia tăng.

- Bộ máy hành chính các Tỉnh vùng Tây Bắc cần sự phối kết hợp với nhau để tạo cơ chế, chính sách đồng bộ.

Đối với Hiệp hội các DN, hiệp hội các ngành nghề:

- Vận động các DN liên minh, liên kết, hợp tác với nhau cùng thực hiện trách nhiệm xã hội của DN, sẽ góp phần chia sẻ gánh nặng về tài chính ban đầu.

- Tập hợp tâm tư, nguyện vọng của DN đến với Nhà nước, Chính phủ để họ nhận được những hỗ trợ thiết thực và kịp thời trong quá trình hoạt động.

- Tổ chức thông tin cho các DN những thay đổi từ phía thị trường, đặc biệt là những thay đổi liên quan đến yêu cầu đối với DN về trách nhiệm xã hội của DN. Ví dụ: khi DN nhập khẩu hoặc xuất khẩu sản phẩm với các thị trường ngoài nước, thì cần thông tin cho DN về yêu cầu của thị trường đó với các bộ quy tắc ứng xử và các tiêu chuẩn về trách nhiệm xã hội của DN.

Đối với bản thân các DN:

- DN chủ động tìm hiểu các quy tắc ứng xử và các tiêu chuẩn về trách nhiệm xã hội của DN theo các khu vực thị trường hoặc khối hiệp ước kinh tế hiện nay.

- Nhận thức rõ tầm quan trọng và lợi ích của việc thực hiện trách nhiệm xã hội của DN trong phát triển kinh tế bền vững.

- Cam kết thực hiện các tiêu chuẩn về trách nhiệm xã hội của DN theo một lộ trình hợp lý, đảm bảo hài hòa mục tiêu của DN với mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội vùng Tây Bắc.

Đối với khách hàng người tiêu dùng:

- Người tiêu dùng cần hiểu rõ quyền lợi của khách hàng trong mua sắm, từ đó, có những yêu cầu cụ thể với DN về thực hiện trách nhiệm xã hội của DN như: Cung cấp thông tin đầy đủ về hàng hóa, xuất xứ, thành phần cấu tạo, quy trình sản xuất...

- Kiểm tra, giám sát việc thực hiện trách nhiệm xã hội của DN, kịp thời báo cho các cơ quan có chức năng những vi phạm của DN, để có biện pháp xử lý.

Tài liệu tham khảo:

1. Nguyễn Thị Nhung (2012), *Giải pháp xóa đói giảm nghèo nhằm phát triển kinh tế - xã hội các tỉnh Tây Bắc Việt Nam*, Luận án Tiến sĩ kinh tế, Trường Đại học Kinh tế quốc dân;
2. PGS.,TS.Nguyễn Đình Tài (2009), *Trách nhiệm xã hội của DN: Các vấn đề đặt ra hôm nay và giải pháp*, Viện Nghiên cứu Quản lý Kinh tế Trung ương;
3. Ngân hàng Nhà nước, *Hội nghị xúc tiến đầu tư và biểu dương các DN tiêu biểu vùng Tây Bắc*.